

Suomen Biologian Seura Vanamo ry.

Hallitus

Puheenjohtaja Dos. Seppo Turunen, Korkeasaaren eläintarha, PL 4600, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI; ☎ (09) 169 5920; telekopio (09) 169 5991; Seppo.Turunen@hel.fi

Varapuheenjohtaja Prof. Hanna Kokko, bio- ja ympäristötieteiden laitos, ekologia ja evoluutiobiologia, PL 65 (Viikinkaari 1), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ (09) 1915 7702, telekopio (09) 1915 7694; Hanna.Kokko@Helsinki.fi

Sihteeri FM Maria Pietiläinen, soveltavan biologian laitos, PL 27 (Latokartanonkaari 7), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ 050 530 0228; Maria.Pietilainen@Helsinki.fi

Rahastonhoitaja FM Hannu Vepsä, Porslahdentie 23 C 13, 00980 HELSINKI; ☎ 050 500 4743, telekopio (09) 341 4758; HannuVepsa@Kolumbus.fi

Kirjastonhoitaja Dos. Johannes Enroth, bio- ja ympäristötieteiden laitos, kasviologia, PL 65 (Viikinkaari 1), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ (09) 1915 7792; telekop. (09) 1915 7788; Johannes.Enroth@Helsinki.fi

Lisäjäsenet

Intendentti Leo Junikka, kasvitieteellinen puutarha, PL 44 (Jyrängöntie 2), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ (09) 1915 0055; telekopio (09) 1915 0033; Leo.Junikka@Helsinki.fi

FM Kirsi Kostamo, Liusketie 19 L 56, 00710 HELSINKI; ☎ 040 727 2797; Kirsi.Kostamo@Helsinki.fi

FM Tuula Niskanen, bio- ja ympäristötieteiden laitos, PL 65 (Viikinkaari 1), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ (09) 1915 7796; telekopio (09) 1915 7788; Tuula.Niskanen@Helsinki.fi

Dos. Anssi Vähätalo, bio- ja ympäristötieteiden laitos, PL 65 (Viikinkaari 1), 00014 HELSINGIN YLIOPISTO; ☎ (09) 1915 7825; telekopio (09) 1915 7847; Anssi.Vahatalo@Helsinki.fi

Vanamon yhdyshenkilöt

Joensuu Dos. Jukka Vuorinen, Joensuun yliopisto, biologian laitos, PL 111, 80101 JOENSUU; ☎ (013) 251 3584; Jukka.Vuorinen@Joensuu.fi

Jyväskylä Prof. Markku Kuitunen, bio- ja ympäristötieteiden laitos, PL 35 (Survontie 9), 40014 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO; ☎ (014) 260 2301; Markku.Kuitunen@juu.fi

Kuopio FL Hannu Mölsä, Kuopion yliopisto, soveltavan biotekniikan instituutti, PL 1627, 70211 KUOPIO; ☎ (017) 163 145; Hannu.Molsa@uku.fi

Lahti Yliassistentti Anne Ojala, Helsingin yliopisto, ympäristöekologian laitos, Niemenkatu 73, 15140 LAHTI; ☎ (03) 8922 0320; Anne.Ojala@Helsinki.fi

Oulu Dos. Ahti Pyörnilä, biologian laitos, PL 3000, 90014 OULUN YLIOPISTO; ☎ (08) 553 1235; Ahti.Pyornila@Oulu.fi

Turku Dos. Timo Vuorisalo, biologian laitos, 20014 TURUN YLIOPISTO; ☎ (02) 333 5792; timovuo@utu.fi

Jäsenyys ja jäsenmaksu

Jäseneksi voi hakeutua maksamalla jäsenmaksun ja ottamalla yhteyttä seuran sihteerin tai yhdyshenkilöön. Vuonna 2006 on Luonnon Tutkijan tilaushinnan sisältävä jäsenmaksu 24 euroa ja puolisojäsenmaksu 6 euroa. Maksut suoritetaan Luonnon Tutkijan tilille Sampo 800011-70250.

Mikä evoluutiossa pelottaa?

Tiedelehdi Science julkaisi elokuussa laajan kyselytutkimuksen, jossa kerrotettiin eri maiden kansalaisten suhtautumista evoluutioteoriaan. Kansainvälinen lehdistö takertui ymmärrettävästi yhdysvaltalaisen nurjaan asennoitumiseen. Suomessa sen sijaan hätkähdytti kotimaan vastaajien suhtautuminen: peräti kolmasosa ei hyväksynyt väitettä, jonka mukaan ihminenkin polveutuu alun perin muista eläinlajeista. Asiasta virisi vilkas keskustelu mm. Helsingin Sanomien nettisivuilla, ja moni keskustelija perusti väitteensä moraalille: keskustelun luonnetta kärjistäen kuvaillen, ”jos me ollaan apinoita, ei millään ole silloin mitään väliä”.

Erikoista tekstiä tällä vuosituhanella. Jo David Hume esitti 1700-luvulla kuulun giljotiininsa, jonka mukaan siitä, mitä on, ei voi loogisesti johtaa sitä, miten asian tulisi olla. Olipa siis vaikkapa nisäkäsnäaareille kehittynyt sopeuma, joka abortoi epäkelvot sikiöt, tai olipa homoseksuaalisuus ”luonnollista” tai ei, asian ei tule vaikuttaa siihen, minkälaisia käyttäytymismalleja pidämme nyky-yhteiskunnassa toivottavina. Evoluutio tuottaa kauneutta ja julmuutta, tarkoituksenmukaisuutta ja joskus hölmöjä umpikujiakin; moraaliseksi ohje- nuoraksi sitä ei tule ottaa. Mutta jos jotakin meillä evoluution tuloksena on, niin aivot, joiden avulla voimme visualisoida sekä sitä, minkälaisessa maailmassa haluaisimme elää, että sitä, kuinka lähimmäisiämme tulisi kohdella, jotta niitä mieluisampia yhteiskuntavaihtoehtoja kohti voisi pyrkiä. Eipä siis ihme, etteivät evoluutiobiologian tutkijat maailmassa ajakaan raakaa kapitalismia sen kummemmin kuin jonkin epämääräisen populaatiotason hyväksi toimivaa sosiaalidarvinismiakaan. Toisaalta evoluutiotutkijoiden poliittiset mielipiteet tuskin ovat satunnaisotos maailmanlaajuisesta keskiarvostakaan. Tilastotietoa asiasta ei liene olemassa, mutta olen vuosien varrella saanut mutu-tuntua asiaan keskustelemalla mm. lukuisten yhdysvaltalaisen tutkijoiden kanssa. Sikälistä nykykäsityksiä kannattavat mielipiteet tuntuvat olevan perin harvinaisia luonnonarvoja ymmärtävien tutkijoiden joukossa. Kovat arvot eivät ole kovassa kurssissa.

Tästä huolimatta kadunmiehen mielessä tuntuvat kummittelevan pelottavat yhteiskuntajärjestysvisiot ihmiskuvan sortumiseen, kun evoluutiosta tulee puhe. Moni tutkija kaihtaa aihetta, kun kerran uhkakuivilta putoaa todellisuuspohja evoluutiobiologian oikein ymmärtämisen jälkeen. Mutta jos tutkijan ja kadunmiehen välillä on näin suuri ajattelun juopa, olemmeko liian hiljaa? Viimeisimmän evoluutionvastaisen villityksen, ns. ”älykkään suunnittelun” (*intelligent design*) vetovoima tuskin perustuu siihen, että tämä hypoteesi selittäisi tieteen pelisääntöjen mukaisesti yhdenkään mikrobiorganellin olemassaoloa evoluutiobiologiaa paremmin. Näinhän ei ole: älykkään suunnittelun koulu- kunta ei ole pystynyt muodostamaan yhtäkään kokeellisesti tutkittavissa olevaa ennustetta, määritteleepähän vain oman kyvyttömyytensä selittää mitään omaksi voitokseen. Ajatuksen kannattajat tuskin todellisuudessa viettävätkään unettomia öitä mikrobiorganellin mysteerien takia. Heidän huolenaiheensa kumpuaa lähes yksinomaan evoluutiobiologian oletetusta moraalista vastenmielisyydestä. Olisiko tutkijoiden siis aika ryhdistäytyä kertomaan, ettei ihmisarvoa todellakaan tarvitse mitata ennustetun geenivirran termien?

Asiassa on toinenkin puoli. Oma tutkimusalanin käsittelee muun muassa eläinten parinvalinnan evoluutiota. Olen useammin kuin kerran joutunut huokaisemaan epätoivosta, kun asiasta kiinnostunut toimittaja penää vastausta kysymykseen, eikö tässä kuitenkin lopulta yritetä ymmärtää ihmistä. Evoluutiobiologinen tutkimus tuottaa jatkuvalla syötöllä valtaisan kiinnostavia tarinoita luonnosta ja eliömaailman ihmeellisyyksistä, samaan aikaan kun lajiston monimuotoisuus on yhä hälyttävämmän uhattuna. Jos murto-osakin luonnon jännittävimmistä tarinoista päätyisi kahvipöytien keskusteluaiheiksi, löytäisikö meiltä myös paremmin tahtoa sitoutua niihin kompromisseihin, joita luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen meiltä kaikilta vaatii?

Hanna Kokko